

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl. 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oraă 6 cr., a treia-oraă 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăce Nr. 15.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Numeri singuratici à 5 cr. se vënd la »Tipografia», soc. pe acțiuni
Numeri singuratici à 20 bani se vënd la librării G. Cârjan, Ploegti

Invitare de abonament

la

„TRIBUNA“

Cu 1 Octombrie 1898 v. încep
noue abonamente lunare, cuar-
tale, semestrale și anuale.Domnii abonenți sânt rugați
a grăbi cu reînnoirea abonamen-
telor lor, pentru regulata expe-
diție a foii.Abonamentele se fac prin
mandate postale și numai pentru
un timp, care începe cu prima și
se termină cu ultima luni, după
stilul vechiu.Abonamentul anual costă . . . 14 fl. — cr.
Abonamentul semestral . . . 7 fl. — cr.
Abonamentul trimestral . . . 3 fl. — cr.
Abonamentul lunar costă . . . 1 fl. 20 cr.Este în interesul dlor abo-
nenți, ca adresele să fie însemnate
oât se poate de corect și legibil.
Domnii abonenți vechi sânt ru-
gați a lipi pe mandatul postal
adresa tipărită dela fâșiile, în
oare li-s'a trimis „Tribuna“ până
aoum.

Administrațiunea

Precupeții presei.

Procesul de acțiune a decurs în »ziua cea
lungă» a Jidanilor, înaintea curții cu ju-
rați din Budapesta, revarsă atâta lu-
mină caracteristică asupra situației ne-
norocite, care 'i-s'a creat acestei țeri, sub
era »liberalismului» maghiar, încât merită
să ne oprim un moment înfața lui.Sunt atâtea momente însemnate, pe
cari ni-le luminează acest proces! El e
instructiv în ce privește domnia abso-
lută a jidovismului, în ce privește »ju-
stiția» maghiară, în ce privește cauza
naționalităților și în ce privește presa
mercantilă jidovească-ungurească, care
a inundat țeara, mai ales însă pe poporul
maghiar.În aceeași zi, se pertractează la
olaltă 2 procese. Unul este de caracter
semitic, respective antisemitic, celalalt
de caracter național. În primul proces
acusatul e condamnat spre, a nu se
turbura relațiunile bune între Jidovi
și Maghiari. În al doilea e achitat cu
toate dotoriile, ba acuzatorul mai prime-
ște dorgatoriu din partea tribunalului.Învețătura? Nu se caută pace între Ma-
ghiari și naționalități, între Maghiari și
Români.Acuzatorul, dl avocat Rubin Pa-
tița, se știe, că justiția maghiară nu va
repara nici-când onoarea civică, loialita-
tea și patriotismul adevărat al unui ad-
vocat român. Mai ales nu, când el e na-
ționalist, memorandist și »martir»!În privința aceasta apărătorul acu-
satului Braun, jupânașul Vészi-Weisz a
exprimat într'adevăr, cel puțin în notă
medie, opinia marelui public maghiar,
adăpat cu doctrinele presei jidano-libe-
rale, când a zis:»De unde-și ia Rubin Patița cu-
rajul, ca să vină în fața tribunalulu-
lui, să tragă la răspundere pe un
publicist ungar, care n'a făcut altceva,
decât a scris despre un individ cu tre-
cut compromis (!), care a fost un an și
jumătate în temnița din Vaf, — că va
redacta Memorand?»!După concepția aceasta, exprimată
în mod așa de obraznic, un Român, care
a fost condamnat pentru delictul politice»delict» din punct de vedere maghiar
sau chiar pentru Memorand, — e scos
din lege, e »vogelfrei», poate fi insultat,
vătămat în presă, căci scut legal și re-
parație pe calea justiției nu 'i-se dă. E
chiar o cutezanță din partea lui, că mai
recurge la forurile competente ale justi-
ției maghiare.Așa vederi are Vészi-Weisz și așa
vederi are întreaga masa, care își ia nu-
tremântul și orientarea din presa ve-
nală, mercantilă, jidano-maghiară. Aceste
vederi le aproabă și urmează jurații,
fără nici o singură excepțiune, pen-
tru-că ei toți sânt creaturile acestui cu-
rent, sânt produsele acestui mediu, creat
și cultivat în decurs de 30 și atâția
de ani.Și aceste vederi le urmează și tri-
bunalul, judecătorii înșiși, pentru-că am
văzut, că asupra faptului ce forma sub-
stratul procesului, adecă ținerea complo-
tului »descriș», nu s'a făcut nici o în-
trebare.Reprezentantul dlui Patița a cerut
să se dovedească, cumcă unțatara complot
s'ar fi ținut.Acuzatul n'a dovedit cu nici un
singur cuvânt, cu nici un act, cu nici o
mărturie. Și totuși președintele tribu-
nalului n'a făcut nici o observare în
această privință.Apărătorul acuzatului a găsit suf-
icient să spună că Patița e memorandist,
a fost în temnița din Vaf, și a ajuns
într'un călindar dimpreună cu toți mar-
tirii, și a fost sigur, că jurații nu vor aduce
verdict de condamnare.Verdict de condamnare? — zice
Weisz-Vészi. — E imposibil!»Căci nu există tribunal ma-
ghiar, care să remunereze cu
temnița pe publicistul ungar,
care trage clopotul de primejdie de
câte-ori agitatorii amenință Ungaria.»Aci se reduce în Ungaria rolul ju-
stiției față de noi. Firește după toate
acestea noi trebuie să perdem și cea
minimală încredere, ce am fi mai avut, în
justiția maghiară.Dar' cine a adus lucrurile până la
atâta decadență? Nu vom greși dacă
vom pune cea mai mare parte a vinei
pe presa mercantilă jidovească, pe acei
ziariști pe fără scrupul și fără conștiință,
cari se pot numi cu tot dreptul precu-
peții presei.Aci e d-șorul Braun, un tipic re-
presentant al acestei presei. E Jidov de
rasă, dar' ca să declare »fără de lege», ne-
confesional, ca să apară și mai modern.
Dimpreună cu Vészi și alți colegi ai sei,
au înființat, singuri, tot ziarușii, un nou
jurnal: »Budapesti Napló». Există de
abia de 3 ani, și azi e organ »de frunte».
S'a născut și el dintr'o »crisă», isbu-
cinită la »Pesti Napló», și s'a pornit pur
și simplu ca o întreprindere comercială.
Condeie de altfel bune, scrierilor din
câteva redacții s'au »asociat», și au pus
în foaia lor toate rafineriile, câte numai
le-a produs ziaristica la sfârșitul ace-
stui veac.»Organul» e guvernamental, dar' se
numește — independent! E jidovesc, căci
toți redactorii sânt Jidani, dar' se nume-
ște — liberal! Senzațiile cele mai mari
le inventează și le exploatează ei.
Tot ce constituie slăbiciunea veacului,
sensualismul, frivolitatea și picaneria,
tot ce poate stîmpăra, pe un moment,
nestînsa și »eterna sete de scandal» a
plebei marelui public — totul e cultivat
cu predilecțiune de acești meșteșugari
ai condeielui. Pe lângă toate acestea,
lucru firesc, sânt șovinisti încarnați și cu-
tezanți, ca ori-ce riporteraș jidan, care
se respectă.Ei bine, pentru astfel de oameni,
cari își propun ca scop numai câștigul,
banul — ear' ca mijloc senzația, cu ori-
ce preț, — pentru acestia nimic nu e
sfânt și neatins. Ei prefac tot ce ved,
tot ce aud, tot ce nu mai pot iscodi cu
o fantasmă perfidă, — în articoli de sen-
sație, cari le sânt mijloace de câștig. Eiprecupețesc presa și prefac în sculă de
meserie condeiel.Dl Braun, s'a spus de pertractare,
a fost condamnat de două-ori pentru
corupere. Cine știe ce secrete va fi
cumpărat. Dar' cum nu în fiecare zi
poate cumpăra secrete, — că la asta se
cer și bani, — el le iscodește. Fantasia
liferează gratis.Așa a iscodit și »complotul» ținut în
casele dlui Patița, așa a iscodit »atentatul»
plănuț din Paris asupra lui Bánffy, așa
a »descoperit» — mai în urmă — »aten-
tatul» plănuț asupra părechi regale
române.Față cu astfel de precupeți — cari
au breveta șovinismului contra noastră
— nu există mod de reparație legală.
Reputația minciunilor cu cari atentează la
reputația noastră nu ne putem lua
satisfacție la judecătorie, pentru-că e
judecătorie maghiară. Dovadă ultimul
proces, care nu ne-a dat, decât o în-
vețătura mai mult, și o dovadă mai
mult despre decadența și putrețunea
coruptă, de care e cuprins tot în
Ungaria.Dovada o introducem la registrul.
Învețătura se o aplicăm la stările no-
astre și se ferim societatea românească
de astfel de existențe catilinare, pe cari
sistemul corupt de guvernament ar vrea
să le introducă și la noi.

Sibiu, 4 Octombrie n.

Austria la anul 2000. Sub tit-
lul: »Rückblick auf Oesterreich im Jahre
2000 — von Probus» — a apărut în
Lipsca, la Otto Wigand, o broșură, cu-
rioasă și simptomatică pentru actuala
situație a monarhiei. Autorul, care se
ascunde sub pseudonimul »Probus» —
și care se vede din cuprinsul broșurei
că este un politician jidano-ma-
ghiar! — prevede pentru Austria, la
2000, respective, cam la 1950 o ruină
totală.El expune cauzele acestei descom-
puneri; și ele ar fi: federalismul,
antisemitismul și influența ca-
tolicismului.Forma de »reprivire» dela 2000
autorul o folosește numai pentru a-și
spune vederile sale asupra situației ac-
tuale. Tendința lui evidentă e a tero-
riza cercurile hotărâtoare din Viena
să nu meurgă pe calea federalis-
mului!...Situafia. »Reichswehr» carac-
terizează situația politică dela 1 Oc-
tomvrie în următoarele:»Ziua de ieri probabil înseamnă un punct
de întoarcere (Wendepunkt) în istoria par-
lamentarismului nostru. Dacă guvernul va înțe-
lege pe deplin însemnătatea zilei de ieri, dacă
va fi în clar cu schimbarea situației, atunci pu-
tem zice, că e inaugurat începutul pentru des-
legarea crizei interne, care îngreunează soarta
Austriei de doi ani de zile. Înainte de toate
trebuie bine fixate două puncte de vedere: 1. Ob-
strucțiunea a trecut. 2. Casa lucră. Poate tot
însuina cineva guvernului și dreptei, că per-
horeosează deslegarea parlamentară a pactului
— cu toate acestea e sigur, că majoritatea are
vii interes de a face posibilă realizarea pactu-
lui. De doi ani decurge lupta pentru pact, s'a
perdut multă vreme înzădar, însă prin o unică
învoire a tuturor factorilor pot fi mântuite toate
în Austria. Încă nu e prea târziu. Situațiunea
trebuie bine înțeleasă. Fiecare partidă se știe,
ce voește.Nu se poate nega, ce e drept, că în ace-
astă privință domnește o nehotărâre generală.
Până la o perfectă capabilitate de acțiune a ca-
sei deputaților este încă mult, dar' casa e deja
pe calea de a o afla — din motivul, că teroris-
mul Schönerian e deja înfrânt. Puterea acestor
domni a trecut — și asta e un pas înspre
bine, înspre sanarea vieții noastre politice.
Acum nu mai e permis, să se comită greșeli.
Cu mare precauțiune se ne apucăm de lucru și
dacă majoritatea vede, că opoziția se ocupă se-
rios cu lucrul obiectiv și real, de sigur se va
uni cu dînsa, ca să delatereze părțile exage-
rate ascuțite din proiectul de pact, cari aduc
pagube imense poporațiunei noastre. Dacă pașii
mai departe vor fi conduși de înțelepciune po-
litică, numai spre binecuvântarea țerei vor servi,
și luptele de până acum au înainte de toate un
singur rezultat: Renașterea parlamentarismu-
lui.Va se zică, după »Reichswehr» nu
e exchis că toate partidele din Austria
se se alieze contra Ungariei.Voci despre România. Ziarul
portughez »O Seculo», cu data de 4
Septembrie st. n., publică pe pagina în-
tâia un lung articol despre România,
cu numeroase ilustrațiuni, cari se ved
a fi luate după natură. Antâiu e o
stradă din vechiul București, apoi o
doamnă în costum național, biserică
Stavropoleos, un oltean cu fructe și o
țerană, ursari jucând ursul, doi vână-
tori și în fine un postalion, în vechiul
și pitorescul costum cunoscut de toată
lumea. Articolul e semnat cu inițiale
P., și pare a fi scris de un om care a
vizitat România și care o înubește și o
stimează mult. Autorul face un scurt
istoric al țerei și o sumară descriere
geografică, apoi se ocupă de instrucție,
de agricultură, de industrie, de desvol-
tarea și înfrumusețarea Bucureștilor,
de sociabilitatea și ospitalitatea per-
fectă a locuitorilor, de desvoltarea Ro-
mânilor pe toată calea, chiar pe cea
maritimă, ce-a coboară, că autorul
a vizitat de curând țeara. Din întreg
articolul, plin de date foarte exacte și
de interes, transpiră o călduroasă sim-
patie pentru țeara românească și o
adâncă încredere în viitorul ei, grație
inteligenței, muncii și bravurei secu-
lare a poporului român.— Ziarul francez »Journal des
Débats» din Paris face sub titlul
»Roumanie et Bulgarie» o interesantă
comparație între politica înțeleaptă a
Regelui Carol și între pornirile aven-
turoase ale prințului Ferdinand al
Bulgariei.

DIN BUCOVINA.

Confiscarea »Patriei».

Un simptom caracteristic pentru si-
tuația fraților din Bucovina e deasa con-
fișcare a »Patriei», organul partidu-
lui național român. Și e cu atât
mai simptomatică această deasă și si-
stematică confiscare, că ea vine toc-
mai când se ivește din chaos, concu-
rentă »Patriei», o nouă foaie românească,
al cărei rost și origine e nedeslușită;
ear' asupra partidului național român
prigonirea aceasta vedită se dă atunci,
când el susține guvernul central din
Viena, al contelui Thun, ca un grup apar-
ținător dreptei.Într'o corespondență, ce am publi-
cat asupra alegerilor s'a încercat o ex-
plicație a acestei neînțelese enigme, dar'
trebuie să mărturisim, că nu ne-a lini-
știt explicația. Ea ar pute să aibă oare-
care valoare asupra procedurii, ce gu-
vernul a urmat la alegeri contra celor
mai distinși candidați naționali.Dar' alegerile au trecut, ear' con-
fișcările urmează aproape număr de
număr.Despre prima confiscare am rela-
tat deja, și am reprodus și articolul con-
fișcat.
A doua confiscare s'a făcut contra
numărului 177, de Duminecă (25 Sept.),
dar' așa că numărul a fost oprit la po-
stă. Redacția a fost încunoștințată de-
spre acest act de volnicie abia Marți,
(27 Septembrie n.) și n'a mai putut face
altă ediție. Cu acest număr redacția a
suferit o pagubă cu atât mai mare, că a
perdut și marcele postale, ear' abonenții
n'au primit numărul.Acest număr a fost confiscat pen-
tru unele pasaje din prim-articol și pen-
tru un comunicat. Eată cuprinsul ace-
stui comunicat:»Alegerile în orașe. Din ședința de ieri
a dirigenței partidului național primim următo-
rul comunicat: Atitudinea ostilă a guvernului
față de partidul național român la alegerile
în comunele rurale, când prin surprinderi s'au
sforțat candidații, despre a căror candidatură
nici chiar în prezvia alegerii nu se știa — ad-
mite bănuț, că și la alegerile în orașe vor
încerca organele guvernului același mod de
procedare.»Numărul 178 a fost confiscat de
nou. Avisată însă de timpuriu, redacția
a scos a doua ediție ompărind pasajele
încriminate și lăsând în locul lor spațiu
alb. Astfel numărul se prezintă plin
de poeni și preluci, în mijlocul cărora
stă sinistrul cuvânt: confiscat.Pentru-ca cetitorii nostri să-și poată
face o idee despre acest număr și despre
procedeele cenzurii, vom reproduce aci
prim-articolul. Noi vom da articolul întreg,
cum a fost înainte de cenzură, dar' pa-
sajele încriminate, cari la a doua ediție
au rămas afară, lăsând loc alb, le vom
da cu litere cursive. Eată articolul:

Cernăuți, 27 Sept. n. 1898.

(*) Resultatul alegerilor în comu-
nele rurale continuă a preocupă spiri-
tele. Este firesc să fie așa, căci resul-
tatul în mai multe privințe este atât
de surprinzător, încât nici nu ne putem
bine imagina ce față va avea viitoarea
dietă. Mai puțin firești sânt însă comen-
tariile, cu cari caută unii să explice
acest rezultat dubiu. Mai ales faptul,
că Românii au perdut un mandat în
comunele rurale este multuși comentat
și lucru ciudat, harnicii comentatori nu
caută adevărata cauză, ci se cred în
drept a face vinovată de această perde-
dere conducerea partidului național.Se zice — astfel cetim în »Post»
și în »Sentinela» — că partidul a comis
o eroare enormă, că n'a pus candidat
în cercul Vijnța și că a candidat pe dl
Dr. Nicu Blandu la Cernăuți. E bine
să ne lămurim, ca să punem odată capăt
diferitelor versiuni tendințioase puse în
circulațiune cu scop bine definit.La Cernăuți a rămas candidatul
nostru în minoritate disparentă față de
un candidat anonim. Cine poartă vina?
Dl Dr. Nicu Blandu și partidul național?
Partidul a făcut totul ce 'i-a fost cu pu-
tință. Dl Dr. Nicu Blandu a călătorit
întregul district, pretutindeni a fost
asigurat, că electorii vor vota cu d-sa.
Candidații contrari s'au retras cu toții,
așa încât în ultimele zile înaintea ale-
gerii era dl Dr. Nicu Blandu singurul
candidat în acest district. Și totuși n'a
reușit! Atât d-nii dela »Post», cât și
cei dela »Sentinela» sânt în pozițiune
a ști cum a rămas candidatul nostru
în minoritate. Grădina lui Gruft, pă-
zită de gendarmi a fost mormântul li-
bertății electorale. Căpitânul distric-
tual s'a finit de cuvânt și a »ales»,
împlinind vorba, cu »ciomagul», un
candidat clandestin, despre care nici
astăzi nu știu »alegătorii» sei că cine
este și ce este.Și la aceste partidul se poate
vina?! Ridicol! Ori-și-cine, dar' absolut
ori-și-cine trebuia să știe, dacă se lucră
contra lui, cum s'a lucrat contra dlui
Dr. Nicu Blandu. S'ar pute obiecta, că
guvernul era față de altul mai cu con-
siderare. Nu știm, dar' admitem, fiind-
că atitudinea guvernului este neînțeleasă.
Pentru aceasta însă nu ne avem să
purtăm vina. De ce n'au pus atunci
d-nii dela »Post» și »Sentinela» alt
candidat, le sta în liberă voe, doar' n'au
primit solidaritate cu partidul național.
Poate reușeau domniile lor cu părintele
Vorobievici.Să revenim la reproșul cu Vijnța,
care caracterizează pe deplin modul de
cugetare al domnilor, cari combat partidul
național. Vijnța este un district
curat rusesc, noi sântem un partid cu-
rat național, cum am fi putut noi pune
candidat la Vijnța fără de a ne expune
a ne face vinovați de excitarea celei
mai crâncene lupte naționale, în care
numai noi puteam perde, fiind Rușii din
districtul Vijnței cei mai bine organi-
zați. Puteam noi lua responsabilitatea
urmărilor asupra noastră? Nici-când!
Dar' subminam și întreaga basă morală a
partidului nostru, căci cu același drept
cu care ar fi candidat partidul nostru
la Vijnța, pot candida Rușii la Câmpu-
lung sau Suceava.Contra candidaturii ruse, care a
organizat districtul Vijnței, puteam
eventual reuși, dacă dispuneam de 50
gendarmi, ca Rușii tineri la Sadagura
și Coțman. Dar' de unde se iai, dacă
n'ai? Ori era poate moral, cinstit și
național să ne umilim înaintea guver-
nului, să abținem de toate și să promi-
tem toate ca să ne dee cei 50 gendarmi
îndispenșabili pentru reușită?Ni-se va răspunde, că în periodul
trecut a aparținut deputatul Vijnței clu-
bului nostru. Adevărat. Dar' districtul
n'a fost al nostru, ci al familiei Vasileo,
al cărei fidei-comis este în acel district.
Vremuri s'au schimbat însă. Dacă acum
6 ani a putut candida la Vijnța cu pro-
gram conservator neuitatul bar. Vasileo,

cu program național nu mai poate astăzi candida acolo fiul decedatului, fără de a se expune unui eșec sigur.

DI George br. Vasileo ar fi putut reuși la Vinița numai sub condiția, că abandonează programul național român și acceptază postul rusești. Cu acest preț însă nu putem cere delat nici un Român cinstit să obțină mandat pentru dietă. Dacă încerca dl. Vasileo această manevră, se făcea imposibil în politică pentru totdeauna. Și ce câștigăm? Perderea unui membru ilustru din partid!

Pentru domni de la »Post« avem însă și un »argumentum ad hominem«. Pentru-oe a renunțat dl. baron Mustatza la mandatul de deputat în Sadagura, unde este d-sa acasă, unde este stimat și iubit de toți? Nime n'a făcut atât bine celui district ca familia Mustatza și nime nu este atât de popular acolo, ca dl. baron Nicu Mustatza, care aproape de 50 ani domiciliază în acel district. D-sa ar fi avut mână liberă. Programul cu »Bukovinaerthum« se potrivește tot atât de minunat pe Ruși, ca și pe Români, prin urmare n'avea să se teamă de scrupuli morali. Și totuși și-a retras dl. Mustatza candidatura, dând prădă districtul Rusului tânăr Smal-Stocki.

Dar' chiar dacă de bunăvoie ar fi renunțat dl. baron Mustatza la acest district, noi n'aveam cuvânt să-i facem reproș, fiindcă noi n'am privit acest district de național, ci cel mult de familiar al familiei Mustatza, cum se poate privi Vinița de aparținător familiei Vasileo. Dar' baronul Mustatza nu s'a retras de bunăvoie, ci din simplul motiv, că n'avea gendarmii la dispoziție, pe când dl. Smal-Stocki avea un pluton întreg de gendarmii la spate, care îi asigură fără doar și poate voturile alegătorilor.

Dacă stau lucrurile astfel, credem a face numai un serviciu bun criticilor nostri severi, când le atragem atențiunea asupra stărei reale a lucrurilor. Nu noi purtăm vina, că am perdut un mandat, ci aceia cari ne-au combătut pe noi cu insinuațiuni perfide și forță brachială.

Noi am luptat cinstit, am făcut totul ce ne-a stat în puteri, mai mult nu s'a putut cere dela noi. Resultatul nu ne înspăimântă.

Ce am dobândit, am dobândit din puterile proprii nu cu ajutor de gendarmii, ci contra gendarmilor.

Vom lupta și mai departe fără șovăire, fiindcă dreptatea este pe partea noastră.

Din Oradea-mare.

— Scrisoare particulară. —
Vechiul reu, Lauran. — Intoleranță confesională. — Maghiarizarea. — Cui bun, cloșcă blăstemată. — Nădejdi.

1 Octombrie n. De ce ne-am temut, n'am scăpat! Lauran earăși e rectorul internatului de băieți gr.-cat. român. Cum? Pentru-oe? Doar' episcopul Pavel nu i'a primit abzierea, sau el și-a retras-o, c-e-tind ieremiadele fițucilor jidovești? — cari se plângeau amar, văzând periclitare interesele lor!... E ceva curios. Ori-cum stă însă lucrul, e foarte trist, că îl vedem din nou în fruntea unei instituțiuni românești, cu menirea de a crește fii bravi pentru națiune și biserică. Estimp se împlinesc 23 de ani, de când conduce acest institut, — și s'ermanul zid secular abia poate să suspoarte rușinea, ce-l impresioară numai și numai pentru slăbiciunile lui.

Cândva era focalul românismului din aceste părți, — și acum cu toate că următoarea inscripție stă pe frontii-

spiciul zidului imponent: »Tenerimeii Romane gr.-cath. Leopold II. 1792«. — totuși șovinismul maghiar e capace, se-și afle și aici adăpost, prin el, prin ideile și principiile lui scrințite.

Cândva între acești păreți a răsunit cu duioșie pentru prima-dată cuvintele: »De-a trăi jelind națiunea, nu-mi ajute D-zeu«, — acum fără nici o rușine se cântă: »Hazádnak rendületlenül« și »Isten áld meg«.

Cum se-ntoarce roata vremii?... Da. Atunci avea de cap pe neuitatul și fericitul Popfii, — și nu pe Dr. Laurán Ágoston!...

Eram veseli și voioși, că ne scăpăm de el, — și... ear' l-a acățat de noi!

Ce privește persoana lui? Ca pe preot, Român și rector îndestul îl pot caracteriza următoarele:

Într'atăta e de exagerat în »cele religioase«, încât îi vine omului să rize de el, mai bine zis, se-l compătimească. El nu merge nici-când în biserică gr.-or., nu și-ar lua pălăria și feri »Doamne, se-și facă cruce, când trece înaintea ei, — căci e de părerea, că astfel ar comite păcat de moarte. În societatea »schismaticilor« (cum zice el!) nu se duce nici-odată, și ce e mai dureros, le oprește și superiorilor de sub conducerea lui. Ca-și-cum greco-orientalii n'ar fi oameni și deaproapele lui! Astai învățătura lui Cristos?

Dacă merge în internat un coleg gr.-or. de al băieților, numai decât îl îndrumă, ca nu cumva să fie periclitat alumnii în »cele religioase« ș. a.

Cine are astfel de idei, nu e mirare, dacă în nebunia lui nu-și cunoaște pe mamă-sa, nu știe, că ce-i a fi Român!... Eacă un cas! La preparandia gr.-cat., unde-i el director, limba de propunere mai mult nu e cea românească, căci — zice el — »dacă noi (uniții) n'aveam manuale, atunci decât să recurgem la schismaticii, mai bine la popstași, la Unguri«. Și s'ermanii preparanți, — cari ar avé, se devină stîlpii națiunii, — sînt siliți să se necăjească cu limba lui Árpád.

Ce creștere! Și-apoi să se mire omul, dacă trec în serviciul statului! Dureros lucru, dar' e așa.

Ear' ca rector la ce rezultate a ajuns după o guvernare de mai un pătrar de secol, exemplum evident ne este »Tordai Adorján« (mai nainte Turdean), care este perfect creațiunea spirituală a lui Laurán.

E drept, că internatul ne crește peste an mai la o sută de băieți, dar' cumcă nu de Români se cresc prin »el« — este un lucru trist și constat. Nu se află într'o sută nici trei, cari se scrie și totodată să vorbească perfect românește. Acești internști scriu operate pe la societatea maghiară dela gimnasia despre Kossuth, îl preamărește până în al zecelea cer și nu li-e rușine să-și subscrie numele, sub astfel de monstruosități, ei, prunci de Român.

Aceștia apoi și în viață sînt, perduți și devin niște lăpădături ca »Tordai«. Băieții conversează tot ungurește, încât omului îi este rușine, când trece pe lângă ei.

În urmă nu e mirare, Laurán îi crește astfel! El îndelungul alor 23 de ani, n'a zis nici cătră unul să vor-

bească românește, barem între păreții institutului, nu, pentru-că s'a temut și să teme, că nu va ajunge Episcop.

Și cum a ghicit-o!...

Concluzia ce o putem face despre institut din cele enarate până aici, este deci, că:

Cuibul e foarte bun, dar' cloșca e blăstemată!...

Am remarcat toate aceste acum când în toate părțile răsună cuvintele: »Bihorul se trezește... E adevăr.

E lipsă deci, ca să ne ținem privirile și la acel loc, unde și acum sînt stări triste și unde sîntem în privațiunea culturală-națională contrabalansați.

Dar' credem și sperăm, că și răul acesta va fi delăturat! Exc. Sa Episc. Pavel e cu mult mai energie, și are inimă cu mult mai bună românească, decât să lase pradă inamicului acest institut românesc, care e aproape de pierire pentru românism... Și în a doua linie legăm mari speranțe de tinerul teol. abs. Petru Cupcea, care estimp a ajuns de prefect acolo, și care poate face mult, precum îl cunoaștem până acum.

Ajutele Dumnezeu! Lui Laurán nu-i putem altceva zice, ca să fim satisfăcuți, decât că: »Să se pocăiască, până-ce nu e târziu«.

În fine, ca nimeni să nu cugete, că doar' ura confesională a desvilit în așa colorit faptele aceste triste, declar, că și eu sînt »unit«. Cs.

1848.

Cronica anului.

Pesta, 1 Octombrie. Legiunea franceză a plecat între ovațiunile poporațiunii în tabăra maghiară. (S. B. nr. 108).

Seghedin, 4 Octombrie. Kossuth în mijlocul unei ploii torențiale vorbește cătră popor: »Popor seghedinean mândria națiunii mele, columna bieteii mele patrie vëndute, adânc emoționat mă închin ție! Poporul răspunde cu capetele descoperite: Jurăm că ne vom apăra țeara până când va mai fi cel puțin, unul dintre noi, care se-și poată ridica brațul. (Kerekgyártó).

Murș-Oșorheiu, 4 Octombrie. F. M. L. a bătut trupele sêcuesti cari au fugit cătră Ciuc-Sereda. Orașul s'a predat, în fortăreață s'a așezat o garnisoană împărătească. (S. B. nr. 120).

Alios, 4 Octombrie. Proctul Vasile Popescu a fost spânșurat de insurgenții maghiari. (S. B. nr. 128).

Sibiu, 4 Octombrie. »Siebb. Bote« publică un apel înflăcărat pentru formarea unui corp de gardă mobilă.

Modena, 4 Octombrie. Intre trupele ungare și croate de aici e încordare; cele dintăiu voesc reintoarcerea în patrie.

„Astra“ în Torontal.

Încetul pe încetul, dar' sigur, Astra își extinde imperiul seu cultural și fericitor peste întreg pământul țerei, unde sînt suflete românești, dornice de progres național.

În Bănat s'au înființat deja 2 despărțăminte, în Lugoj și Bocșa.

Acum un nou despărțământ s'a înființat, cu strălucite prospecte, în bogatul Torontal.

Ziua de 8/20 Septembrie n. este datul însemnat pentru istoria »Astei«, în care s'a inaugurat, cu bune augurii, introducerea ei în acest frumos și important colț de țeară românească.

Și este Sân-Miclăușul-mare locul, unde s'a desfășurat stindardul culturii naționale, prin fruntașul advocat Dr. Nestor Oprean, încredințat anume de comitetul central din Sibiu, cu această grea, dar' onorifică operă.

S'au adunat din tot jurul mănăs bărbații cei mai de frunte ca să concurgă la frumoasa sêrbare: proși de ambe confesiunile românești, învățători, advocați, proprietari, cu un cuvânt toți factorii vieții noastre sociale, bărbați și femei.

Sedința de constituire a decurs astfel:

La orele 3 d. a. în sala cea mare a casei orășenești s'a adunat un public numeros, domni și chiar și dame. Se remarcă prezența doamnelor: Miculescu, Oprean, Stoicanescu, Vuia. D-șoarele: Oprean și Miculescu.

La orele 4 și jum. cei întruniți învită prin o deputație pe domnul delegat al comitetului central din Sibiu, Dr. Nestor Oprean, la adunare. Ocupând presidiul delegatul dă cetire actului de numire, prin care a fost însărcinat cu constituirea despărțământului. Arată apoi printr'un discurs serios, că factorii renașterii noastre culturale încă în 1860 au pus temelie Asociațiunii.

Pentru a-i da un avânt mai puternic s'a decretat în anul 1896 extinderea ei și asupra provinciilor banato-ungurene.

Arătând în fine scopul cultural al Asociațiunii apelează la spriginul publicului declarând adunarea de deschisă. Designează apoi ca notar pe dl. Ioan Stoicanescu, ear' cassar pe dl. Iuliu Vuia.

Învățătorul Iuliu Vuia salută ivirea noului soare cultural, care va culege puteri de viață poporului românesc, din binecuvântatele câmpii ale Torontalului.

În scopul înscrierii de membri, presidiul suspinde sedința.

Redeschizându-se sedința, se constată că s'au înscris ca membri din Sânmiclăuș, ordinari: Dr. Teodor Halic, Suetoniu Petroviciu, Traian Stoicanescu, George Fumar, Virgil Nicolii; ajutători: Moise Avramescu, Antoniu Minișan, Dimitrie Petrovici, Atanasii Lipovan, Gligor Foale și Nicolau Foale.

Din B-Comloș: ordinari: Paul Miulescu și Iuliu Vuia.

Din Nereu: ordinari: Silviu Bichicean, Petru Baran, Pavel Fumur, George Mezin, Eremie Mezin, George Oprean; ajutători: Lazar Mihaiu, Iuliu Fleșer,

Axente Popoviciu, Pavel Mihaiu, Eremie Mezin, Eremie Fumur.

Din Beba-veche: ordinari: Demetriu Blaga, Ioachim Muntean, Panaiot Francescu; ajutători: Mihaiu Stanciu și Eftimie Muntean.

Din Igrış: ordinari: Virgil Negru; ajutători: Ioan Hălmăgean și Panaiot Boierescu.

Din Sarafola: ajutători: Ioan Stana și Simion Andron.

S'au înscris în total 38 membri și s'au încasat 99 fl.

În scopul alegerei comitetului central, adunarea alege în comisiunea candidătoare pe: Silviu Bichicean, Traian Stoicanescu, Iuliu Vuia, Demetriu Blaga, Pavel Fumur și Eftimie Muntean și suspinde sedința.

La propunerea comisiunii se aclamă de director domnul Paul Miulescu, prot. în Comloș, ear' membri Dr. Laurian Luca, Dr. Nestor Oprean, Traian Stoicanescu și Ioachim Muntean.

DI delegat mulțumind celor prezenți pentru zelul probat, precum și reprezentantului politic, protopretorului Radovici, declară adunarea de închisă.

Revd. Dr. Laurian Luca, paroch gr.-cat. din Comloș mulțumește în numele adunării domnului delegat Dr. Nestor Oprean.

Din Abrud.

Convocare.

Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudșat și jur- își va ține adunarea generală ordinară Duminecă, în 16/4 Octombrie a. c. la 3 ore după amiază, în localitatea școlăie de fete din Abrud. La care prin aceasta se invită cu onoare toți membrii și binevoitorii Reuniunii.

Obiectele:

- 1. Deschiderea sedinței.
2. Raportul comitetului.
3. Revisuirea rațiociniului.
4. Statorirea bugetului pe anul 1898/9.
5. Exmiterea unei comisuni pentru încassarea taxelor dela membrii vechi și conscrierea membrilor noi.
6. Alegerea comitetului Reuniunii.
7. Propuneri și interpelări.
Abrud, 1 Octombrie 1898 st. n.

Ana Filip, Alexandru Ciura,
presidentă, secretar.

Cronica zilei.

Sibiu, 4 Oct. n.

»Încă nu-i al treisprăzecoelea!« Insultătorul antidinastic Kornyai Ișván a fost ascultat de judele Dr. Iuliu Pușcariu din Budapesta. La perchișiția domiciliară ce i-s'a făcut s'a constatat că posedă și acte falsificate și acusa i-se va face și din acest motiv. Afară de aceste acte falsificate, i-s'a confiscat și câteva poesii antinastice-revoluționare. După luarea protocolului Kornyai a fost pus pe picior liber.

Dela școala agronomică a comitatului primim: Programul examenului final, ce se va ține la 19 Octombrie 1898, 8 ore a. m., în școala agronomică a comitatului Sibiu, despre aptitudinea învățateilor în lucrările economice:

- a) Lucrări de mână: 1. Tăierea de paie și napi, precum și prepararea de nutrețe mesteceate. 2. Mulgerea vacilor. 3. Înhamarea și prinderea la ear a cailor și boilor. 4. Costul. 5. Scoaterea și curățirea napilor de zăhar și de nu-

tul ei frumos și o acoper din creștet și până jos.

Cu mișcări nespus de line Tu te nălți apoi spre cer, Văi și lunci și toate pier — Neagră în urmă-ți noaptea vine, Fîlfăind din aripi pline De mister.

De genul acesta e și »In miezul nopții«, »Pe deal« și altele.

Sub titlul »Din poveste« cetim pieșele »Rândunica« și »Ideal«.

Cum a înțeles Coșbuc însemnătatea poveștilor ce circula în poporul nostru drept parte întregitoare a productelor lui poetice, cum le-a studiat și pătuns ca un adevărat folclorist, am văzut în poemul »Nunta Zamfirci«, în care fantasia poetului în lumina miraculosului fixează datini, obiceiuri etnice.

»Nunta Zamfirci« cu strălucirea și poesia ei, ce farmecă și încântă, încât nu ne săturăm a o ceti și receti, nu e decât nunta țeranului nostru cu toate acele și formalitățile ei tradiționale păzite cu scumpătate până în ziua de azi.

Acum »rândunica«, el spune povestea fetei de împărat care se preface în rândunică, ear' în »ideal« idealizează iubirea platonică cu misticismul, jelea și dorul ei. (Va urma).

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Impresii din Coșbuc.

(Fîre de tort)

de

George E. Păfăcean.

(Urmare).

Nu numai viața țeranului așa cum în toate zilele o poate vedé și aprofunda, ori în un fel ori în altul, cel-ce o studiază, o depinge Coșbuc în poeziile sale, ci din când în când desface filele cronicelor învechite analele sfinte ale neamului nostru, cari ascund trecutul național — tesaurul neprețuit pentru noi — eternizat pe pagini de aur de bărbați plini de rivnă și tragere de inimă.

Faptele de glorie și mărire descrise în colorii vii îl umplu de entusiasm, îl inspiră, figurile mari a voiozilor crunți în bătaie, înțelepți în timp de pace, îi leagă fantasia; el vede clar cu ochii minții luptele, pășirea lor și le reinvie zugrăvind-le în balade, cari pe dreptul se pot pune alătura cu legendele istorice ale simpaticei și nemuritorului poet și înfocat naționalist Bolinteanu.

Intocmai ca Bolinteanu în era fericită a geniului seu, Coșbuc nu prezentă pe eroii sei în lumina timpului seu, nu îi desbracă de coloritul ce vechimea cu nimbul ei de precedență le imprumută, ci ne transpune în timpul lor și în versuri ce respiră vinjoșia și energia vremii face să auzim glasul lor și astfel se admirăm curajul și vitejia lor legendară!

Așa în »Pașa Hassan« vedem răsboind pe viteazul Mihaiu, cum numai el știa.

Pe Vodă-l zărește călare trecînd Prin șiruri, cu fulgeru n' mână, În laturi s'asvirle ostirea păgână, Căci Vodă o 'mparte, cărare făcînd, Și-n urmă-i se 'ndeasă, cu vuet curgînd Ostirea română.

Cu tropote roibii de spaimă pe mal Rup frênele n' sbucium și saltă; Turcimea 'nvrăjbită se rupe deodată Și cade-n mocirlă, un val după val, Ear' fulgerul Sinan isbit de pe cal. Să 'nchină prin baltă.

Când Turcul atacă pe la spate Ostirea română, Mihaiu Se-ntoarce și pleacă spre gloată, Ca volora toamnei se- 'nvrte el roată Și intră 'n urdie ca lupu 'ntre oi, Și-o frînge de grabă, și-o bate 'napoi Și-o vîntură toată.

Hassan de mirare e negru — pămînt; Nu știe de-i vis, ori aieve-i. El vede cum zboară flacăii Sucevei, El vede că Bogdan e suflet de vînt Și-n fătă-i puterile Turcilor sînt Tările plevei.

Mihaiu-Vodă în urmărirea pașei revoacă în memorie pe eroul mitic din Homer!

Sêlbaticu Vodă e 'n zale și fer Și zalele-i zurue crunte, Gigantică poart-o cupolă pe frunte, Și vorba-i e tunet, rêsufletul ger, Ear' barda din stînga-i ajunge la cer, Și Vodă-i un munte.

Stăi pașă! Să piară unul din noi — Dar' pașa mai tare zorește; Cu scările 'n coaste fugaru-și lovește Și gătul 'i-l bate cu pumnii-amîndoi, Cu ochii de sânge, cu barba vilvoiu El zboară șoimește.

Pecat că creațiuni de acestea sînt puține — abia mai sînt vre-o două — împodobesc volumul.

În timpul nostru, când însuflețirea — această manifestare radioasă a psihicului sănătos — lipsește aproape cu totul, când idealuri mai înalte, fapte mărețe ce înalță și întăresc mai nu cunoaștem, ci pe neîntrecute ne batem după chimere, plîngem și ne plîngem de multe-ori fără nici un rost, e adevé-

rată zi de sêrbătoare pentru spiritul nostru, a retrăi în așa vreme!

Spre mai mare desfătare presăra poetul ic-colo câte-o scenă din natură, câte-o idilă frumoasă, ce alungă norii de pe frunte, inviorează fața, rêcorește și întinereste spiritul, resuscitează forțele de viață, cum roua de dimineață reinsuflește câmpul dogorit în arșița soarelui cu stropi de diamant strălucitor.

Așa e »Seara«, blonda copilă cu haine roșii ca o lună, lungi și fără împodobiri, cu cunună mândră de trandafiri pe amîndoué tîmplele.

Ea durează prin aer pînză de fășii de foc și se duce tot mai sus, și tot mai sus.

Deodată se oprește, își întoarce spre apus sênina frunte. Ochiu îi ține fîntă la soare, îl privește și acum îl perde, și i-e drag și stă ca frîntă. Umed aer o impresioară, în durerea sa ea plînge. A învins-o iubirea!

»Albe lacrimi cad pe flori Și pe frunze, când scobori Plînsă cătră vâi privirea. Și-o plîngă toată firea Până 'n zori.

În urmă rêsibunată ea tresare, se scutură și atunci deodată se desprind pletele-i bogate, se lasă în valuri de mêtasă peste brațele rotunde, peste piep-

treț. 6. Săparea și grămădirea cu plugul de săpat Gröben și cu »Planet junior«. 7. Sămănatul cu mâna și cu mașina de sămănat. 8. Scoaterea, plantarea, legarea și îngrijirea pomilor. 9. Demonstrarea diferitelor sisteme de altoire la pomi.

b) *Lucrări cu vite:* 1. Aratul cu plugul universal Sack, și anume: a) cu plugul singur; b) cu tăietorul dinainte; c) cu plugul pe două brezde; d) cu plugul pentru afunzime; e) cu unelte de curățit; f) cu uneltele de grămădit; g) cu extirpatorul; h) cu făcătorul de gropi; i) cu mașina de scos cartofi. 2. Aratul cu plugul de schimb. 3. Lucrări cu carul cu »Planet junior« și anume: a) săpatul (curățitul) în diferite lățimi, afunzimi și moduri; b) grămăditul în lăuntru și în afară; c) brezdarea cu marcerul; d) acoperirea brezdelor de seminte și netezitul cu tăvălugul. 4. Grăpatul. 5. Sămănatul cu mașina de sămănat. Sibiu, la 1 Octombrie 1898.

Președintele comisiei economice a comitatului Sibiu:

Reissenberger,
vicecomite.

Din incidentul onomastice Monarchului azi-dimineață s'a celebrat serviciu divin în biserica catolică din loc, la care pe lângă un public numeros, au asistat miliția și autoritățile.

Dela școlale din Brașov. Cetim în »Gazeta Transilvaniei«: Ieri (Duminică) s'a ținut sârbarea Sfetei Sofii, patroana școlalelor române din Brașov. După un parastas pentru suflatele fundatorilor și binefăcătorilor acestor școlale, ce s'a oficiat în biserica Sfântului Nicolae în prezența tinerimei școlare, a întregului corp profesoral și a unui număr public, a urmat procesiunea la gimnasiu. Aci s'a făcut în sala cea mare sfântirea apei prin d-nii prot. I. Petric, V. Voinea și preotul Dr. Saftu. După aceea a urmat discursul ocazional, ținut de tânărul profesor dl. G. Văcișan. D-sa a vorbit despre fericitul Emanuil Gozdu, citând unele pasaje din testamentul lui și îndemnând la recunoștință față de memoria acestui binefăcător. După discurs a urmat executarea unui concert bisericesc din partea corului de sub conducerea dlui prof. de muzică T. Popovici, ear' la urmă stropirea cu apă sfântă. Public present a fost mai puțin ca în alți ani.

Parastas pentru Alexandru Roman. Cetim în »Familia«: Mercuri, la 16/28 Septembrie, aniversarea morții regretatului Alexandru Roman, fost profesor de limba și literatura română la universitatea din Bpesta și membru al Academiei române din București, s'a sărbătorit în catedrala gr.-cat. rom. din O-mare parastas pentru odihna sufletului său. Această festivitate de jale s'a ținut de către iubitorul și jelicitorul său frate, dl. Ios. Roman, avocat în Oradea-mare și unul din frunțașii stimați ai Bihorului. A oficiat parochul și canonicul on. I. Moga, asistat de preoții S. Ciceronescu și D. Murășanu. Românii din Oradea-mare, bătrâni și tineri, cați au aflat de acest parastas, s'au prezentat spre a aduce tributul stimei lor umbrei bărbatului binemeritat, originar tocmăi din părțile acestea.

Școlă de industrie. Comunitatea de avere grănitărească din Caransebeș a hotărât definitiv în ultima sa adunare generală, înființarea unei școlale de industrie practică, împreună cu internat pentru 50-60 elevi. Școlala, a cărei idee se datorește fericitului general Doda, se va înființa în comuna Bârza, pe lângă fabrica lui Schramm. De ar fi, ca spiritul lui Doda să planeze asupra acestei școlale, chemată să aducă bine poporului nostru.

Sicriul Împărătesei e cercetat încă și acum de mulțimea curioasă în număr atât de mare, încât numai cu permisiune specială pot să-l viziteze. Cununile de pe sicriu au început a se vesteji, multe din ele au fost delatrate. Pe sicriu era o apertură în preajma căpătâului, acum și aceea e astupată. E proiectat, ca sicriul împăratului Maximilian și al prințului Carol Ludovic să fie date la o parte de către sicriul lui Rudolf, ca să încapă sicriul Reginei. Astfel mama va dormi somnul de veci alături de fiul ei.

Dreyfus. În 2 Octombrie s'a ținut un meeting socialist în afacerea Dreyfus, la care au luat parte 6000 persoane. Jaurès a vorbit în contra militarismului. S'au întemplat excese și s'au făcut mai multe arestări cu ocaziunea manifestărilor în favoarea lui Dreyfus.

Libre Parole susține, că procurorul suprem Manou va declara, că revizia procesului e imposibilă, dar' nu e exclusă nulificarea procesului.

Copii mari din oameni mici. O foaie franceză publică niște date statistice interesante relativ la condiția socială a părinților, cari au dat naștere unor copii celebri. Astfel: tatăl lui Verdi a fost — cărcimar. Al lui Paileron — măcelar. Al lui Jules Simon — comerciant de postavuri. A lui Arsène Houssaye — zidar. Al lui Jules Claretie — comerciant de porcelan. Al lui D'Emery — vânător de haine vechi. Al lui Ulbach — croitor. Al lui Brissou — tăpățier. Al lui Sarcey — cărcimar. Al lui Coquelin — brutar. Al lui Pasteur — argășitor de piel.

Desertorul. În 1863 Petru Mihăiaș, soldat la regimentul 63 de infanterie, temându-se de turburările din Italia-superioară, unde era să fie transferat, a părăsit orașul Deva, voind să-și iee refugiu în România. În Hobița a fost prins. Gendarmii îl legară în fiare și apoi nu se mai grijiară așa mult de fugar. Acesta își desfăcu cătușele cu un par și năvăli asupra gendarmilor ajutați de frate-sau, Stănilă. Gendarmii omorâră pe frate-sau, ear' pe desertor îl râniră grav la cap și-l transportară astfel la Deva. După câteva zile o luă earăși la sănătoasă și ajunse norocos în România, unde se și așeză la Tirgu-Jiu. Acum era de 56 de ani și credea că toate s'au uitat. În zilele trecute s'a reîntors în patrie și-și vadă de moșie. A fost însă recunoscut și deținut în comuna Pui.

Știri mărunte. Cu 1 Octombrie s'a deschis linia ferată Bonyha-Sóvárad de pe valea TERNAVEI-MICI.

— În 30 Septembrie a fost deținut la Viena oficerul C. Ede, care desertase din Przemysl.

— Alături s'a lansat vestea, că în contra regelui Umberto din Italia s'ar fi săvârșit un atentat anarchistic. Știrea se desminte.

Dela soc. „Petru Maior“.

— Apel. —

Propășirea pe teren literar este scopul de căpetenie, pe care societatea academică »Petru Maior« dela întemeierea ei și până azi cu sîrguință îl urmărește. În fața misiunii sublime, ce-i stă înainte de a conduce, cultiva și a inspira simțăminte nobile și virtuți civice în poporul, din cari face parte, — tinderea la scopul indicat trebuie să se facă cât se poate mai cu îmbelșugare. Avem să păzim tot mai fără esitare și cu bărbătească hotărâre în noaua cale deschisă în secolul nostru al progresului omenei și deci nu ne e iertat a crucea mijloacele exterioare în paguba simțită a perfecționării intelectului, a cultivării inimii.

Starea materială puțin îndestulitoare a societății noastre a purtat vina, că pe lângă plătierea chiriei mari a localităților sale și acoperirea felurilor trebuințe laterale, abia s'a putut vedea cu mijloacele culturale, trebuincioase amăsorat cerințelor mărite ale timpului de față, cu un cabinet de lectură și cu o prea modestă bibliotecă. Este într'a-dever modestă și nu ne poate mulțumi biblioteca — o accentuăm îndeosebi aceasta pentru importanța mare ce o are — și mai ales acum nu, când scoțându-se cu ocazia unei aranjări noue mulțime de cărți din us, a fost redusă în fiecare ram al științei la dimensiuni minimale și puțin vrednice de unicul paladin al tinerimei române universitare din patrie.

Avem deci datorințe mari în această direcție și în vederea lor, societatea »Petru Maior« și-a luat de scop cât mai bogata înzestrare a bibliotecii sale cu opuri din toate ramurile științei. Considerând însă starea materială neînsemnată a societății noastre și de altă parte prețurile exorbitante ale cărților noastre românești, — împrejurări cari nu ne permit a satisface chiar numai din mijloace proprii cerinței pomenite, — cu deplină încredere facem apel la toți cărturarii neamului românesc, autori și editori de cărți, instituțiuni culturale și științifice etc. rugându-ne stăruitor, a contribui la sporirea bibliotecii, care e un bun comun al națiunii întregi, prin donațiuni de cărți, reviste științifice-literare și a. m. d.

Avem convingerea, că numai întregind astfel biblioteca și umplând lacunele din ea, din bogățiile producției literare românești — și intru-cât va fi posibil și străine — vom pute face tot mai mult, din societatea noastră, ceea-ce trebuie să fie: sanctuarul în care se pun bazele unei înțelepciuni practice pentru viață și unde mai presus de toate se conservă și cultivă tesaurul cel mai sump al nostru — limba ce o vorbim.

Dar' numai ajutând din toată inima acest focaler de cultură al tinerimei române, îi va fi acesteia cu putință a se susține cu vrednicie în această mare de elemente străine nouă în limbă și aspirațiuni.

Fie ca rugarea noastră călduroasă să afle răsunt vii în inimile tuturor Românilor de bun simț spre mulțumirea noastră și a neamului cinstit!

Budapesta, din ședința comisiei literare a societății »Petru Maior«, ținută la 18 Aprilie n. 1898.

Victor Păcală, Candin David,
președinte, referent al com. lit.

POSTA REDACȚIUNII.

Dior I. R. și A. S. în B.-cîu. E prea târziu. Astfel de lucruri trebuiesc comunicate numai decăt.

VIATA SOCIALĂ.

Din Omolița.

Primim invitare la concertul împreunat cu dans, ce-l vor aranja *plugarii români* din Omolița, sub conducerea dlui preot Ioan Stroca, în 3/15 Octombrie 1898, în localitatea domnului Mihail Szöllösy din Omolița. Prețul de intrare: locul I. 50 cr., locul II. 30 cr., loc de stat 20 cr., ear' școlarii 10 cr. Începutul precis la 8 ore seara. Venitul curat este destinat în favorul bisericii române gr.-or. din loc. Suprasolvirile se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică. Bilete de intrare se pot căpăta seara la cassă. Programul este: 1. »Dorul instrăinatului«, cor mixt. 2. »Măi miuere«, cor mixt. 3. »Eu mă duc codrul rămâne«, cor mixt. »Norocul casă«, comedie într'un act, localizată din germanește de Bb. După teatru joc.

Mai nou.

Din Austria.

Ședința de Lună a reichsrath-ului a avut cam următorul decurs: Președintele deschide ședința la 11 ore. Anunță că deputația cuotei se compune din:

Dipauli, Jaworski, Pooche, baron Schwegel, Dr. Steinwender, Dr. Porscht, Janda, Dr. Menger, conte Jetwity și Abrahamovici.

Wolff se plânge, că nu i-s'a dat cuvântul.

Se desbate propunerea de urgență a lui Schwegel.

Türk zice, că această propunere e un serviciu guvernului. Pășește aspru contra lui Lueger, zicând, că *pertractarea pactului* înseamnă tradarea poporului german.

Vorbete Kaiser contra. Se primește propunerea cu 202 voturi, contra 33.

Se cetesc proiectele pactului. Pentru desbatere sînt înscriși 55 oratori contra, nici-unul pro.

Primul orator, Verkauf (socialist) combate proiectul ca fiind favorabil Maghiarilor. Scopul nostru să fie: *pact bun, ori nici un pact.*

Jaworski se înscrie să vorbească pro. Dr. Kaizl, ministru de finanțe zice, că e greșit a crede, că numai energie ar trebui, pentru-ca Ungurii se cedeze. Ungaria e un stat foarte înaintat, de când a scuturat lanțurile centralismului (austriac).

Strigări în stînga: *Vorbete ca un ministru maghiar. D-la vorbești pentru Ungaria! Nu uita, că aici e parlamentul austriac!*

Dr. Kaizl: Azi nu se mai poate vorbi despre Ungaria, ca despre o colonie industrială a Austriei. Asta-i rămășița vechiului curent centralistic. Cu cuota guvernelor s'au ocupat numai lateral, dar' e o *condiție neîncunjurabilă a pactului ca cuota să fie ridicată pentru Ungaria.* (Aprobări generale).

Jaworski zice, că dreapta dorește pertractarea proiectelor, dar' ar dori, ca oratorii să vorbească mai bine în comisiune.

Lecher, vestitul orator de o zi, începe a vorbi la 4 ore și ține până la prînsit. Între altele zice:

Pactul are caracter maghiaron. Prin aceasta monarchia arată spre Orient o față unguerească, ear' aceasta e urgisită, pentru-că se știe cum Maghiarii asupresc naționalitățile.

Bibliografie.

»Naționalitatea«. Societatea noastră »Tipografia« a scos într'o elegantă broșură interesantă studiu de Max Nordau despre »Naționalitate«. Valoarea acestui studiu este cunoscută cetitorilor noștri, limbajul frumos în care »Rosmarin« al nostru a știut să-l îmbrace e gustat deja de cetitorii noștri, căci în »Tribuna« s'a publicat mai întâiu. Vorba era numai ca interesantele observațiuni originale ale genialului autor să nu rămână resfirate prin atâția numeri de ziar, ci să fie colectate într'un mănunchiu, mai accesibile la cetit și meditat. Aceasta a împlinit-o »Tipografia« când a retipărit articoliul din »Tribuna« în broșura de față. În estensiune de 40 pagini tipărite frumos pe hârtie fină, această prețioasă broșură se trimite franco pentru 25 cr. A se adresa la librăria »Tipografia« societate pe acțiuni în Sibiu,

»Orașul București«, articol retipărit din »Enciclopedia Română«, publicată sub auspiciile »Asociației pentru literatura română și cultura poporului român« de Dr. C. Diaconovich. Cu 2 planuri și 15 ilustrațiuni. (Edit. W. Krafft în Sibiu. Prețul 1 leu). Sub acest titlu a apărut în zilele din urmă o interesantă broșură, care cuprinde o amănunțită descriere a capitalei române. Anume ne dă un material vast despre situația geografică, suprafața, populația, aspectul, fortificațiunile, grădinile publice, monumentele, zidurile, casarmele, administrația, finanțele orașului, despre autoritățile ce își au sediul în capitală, apoi despre instrucția, așezămintele culturale, presa, industria, comerțul, comunicațiunea, băncile, locurile de petrecere și istoria Bucureștilor. Dintre toate scrierile monografice despre acest oraș, broșura de față este fără îndoială cea mai sistematică și luându-și datele numai din publicațiuni oficiale și dela locuri competente, dă cetitorilor — nucleu — o iconă cât se poate de fidelă a stărilor din capitala României. Ea este înzestrată cu un frumos plan al orașului la care este alăturat un registru al stradlor și zidurilor mai însemnate cu indicările necesare pentru a le găsi la moment în plan, apoi cuprinde un plan al grădinei botanice dela Cotroceni și un număr mare de ilustrațiuni de o frumșeță deosebită, anume: 3 aspecte din Calea Victoriei, Bulevardul cu băile Eforiei, Bis. Antim, Balasa, Stavropoleos, Catedrala catolică, Ateneul, Universitatea, 2 tablouri ale institutului botanic, Banca națională, Teatrul Național și așezămintele Brancovenesti. Broșura se poate procura la toate librăriile.

»LIGA ROMÂNĂ« DESPRE »LUPTELE ROMÂNILOR«.

Liga Română scrie următoarele despre broșura noastră »Luptele Românilor«:

»Tribuna« din Sibiu a avut buna idee de a scoate în broșură »Luptele Românilor«, o serie de articole publicate în numerele sale de toamnă de dl. Doctor Romanus.

Alte cărți, apărute până acum în chestia națională privesc mai mult actualitatea, pe când lucrarea dlui Romanus îmbrățișează într'un breviar trecutului acestor lupte combinându-l cu actualitatea.

Sub raportul acesta, ea vine oarecum să completească tot ce s'a scris în chestia națională de vre-o 7-8 ani încoace. În aceasta residă nota cea mai bună și mai înaltă a cărții.

Deosebit autorul, pentru a o face pe cât se poate mai accesibilă a avut grije de a o feri de ori-ce balast plictisitor și a-i da o limbă aleasă. Așa, că expunerea întregă nu e numai succintă, fidelă și clară, dar' ea devine și atractivă.

Aceste calități noue vor face de sigur ca lucrarea dlui Romanus să fie prețuită pretutindena. Mai ales însă în România, unde trecutului chestiei transilvane e foarte puțin cunoscut. De aceea o și recomandăm cu toată convingerea și căldura, ca pe unica carte cu garul de a introduce pe cetitor mai comod în deplina cunoaștere a chestiei naționale.

»Din vremuri frumoase«. Un vals din cele mai frumoase a apărut sub titlul de mai sus, într'un elegant format artistic, ca compozițiune, pentru pian a talentului tiner dl. C. S. Stănuțescu. În extensiune de 8 pagini, această frumoasă compoziție va fi de sigur apreciată de toți pricepătorii. Dama noastră, iubitoare de muzică frumoasă, se vor grăbi a o procura cu atât mai virtos, că se vinde pentru o coroană (și porto postal) într'un scop cultural-național. A se adresa la librăria noastră (»Tipografia«, Strada Poplăcei nr. 15).

Teatru orașeneso în Sibiu.

Mercuri, 5 Octombrie n.
DIE VERSUNKENE GLOCKE.
Dramă în 5 acte, de Gerhardt Hauptmann.

Începutul la 7 ore seara.

Sosiți în Sibiu.
În 4 Octombrie n. 1898.

Hotel »Imperatul Romanilor«: Contesa Kullmer din Agram; Issekutz, căpitan din Deva; Mănoiu, candidat de avocat din Brașov; Pongratz, protopretor din Cuntă; Depner, învățător din Valdău; Beldy T., proprietar din Bogata; Beldy L., deputat dietal, Jockel, privatier, Farkas, sublocotenent, din Budapesta; Langheirich, Glück, Teleky, din Budapesta, Kiss din Viena, Dauer din Triest, comercianți.

Hotel »Neuherer«: Figuli, preot din Sighisoara; Soszer, voiajor din Viena; Ambrus, comptabil din Förrö.

Hotel »Meltzer«: Dr. Schuster din Laibach; Dr. Leményi din Seliște; Eokardt, preot din Vurpăr; Cerchez, comerciant din Căneni.

»Hotel Habermann«: Thalmann, preot din Reci; Fogarascher, adjunct notarial din Dej; Ienciu, notar din Fofeldea.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 1 Oct. n. 1898

Săminte	Cantitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr.	
		dela	până
Grâu			
Bănățesc nou	75	8.91	9.05
Grâu de Tisa	75	9.15	9.25
Grâu de Pesta	75	9.10	9.20
Grâu de Alba-Reg.	75	9.15	9.25
» Bacica	75	9.25	9.30
Grâu ung. de Nord	75	—	—

Săminte vechi ori noue	Soiul	Cantitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr.	
			dela	până
Sécără	prima	70-74	7.85	7.40
Orz	de nutreț	60-62	5.60	6.00
»	de vinars	62-64	6.60	7.00
»	de bere	64-66	7.80	8.20
»	»	39-41	5.75	6.05
»	bănăț.	—	5.20	5.25
»	de alt soi	—	5.15	5.20
»	»	—	12.25	12.75

Mărfi pe termen.	Mărfi pe 100 chilogr.	Bani	Mărfi pe 100 chilogr.
Grâu	Mart.-Apr.	9.08	8.67
Cucuruz	Sept.-Oct.	9.08	9.10
»	Main.-Iun.	4.47	4.49
»	Iulie-Aug.	5.08	5.10
»	Mart.-Apr.	—	—
»	Oct.	5.38	5.38

rodete diverse	Soiul		Cursul
	dela	până	
Sém. de trif.	Lucernă unguerească	—	—
»	roșie	—	—
Oleu de rap.	rafinat	—	—
Uns. de porc.	dela Pesta	64.00	64.50
»	dela țeară	—	—
Sălină	avântată	62.00	63.00
»	afumată	—	—
Seu	—	—	—
Prune	—	—	—
Lictar	slavon, nou	—	—
»	bănățesc	—	—
Miere	brută	—	—
»	galbină străcurată	—	—
Ceară	de Rosenau	—	—

Cursul pietii din Sibiu.

Din 4 Octombrie n. 1898.

Hârtie-moneti română	Cump.	9.48	vând.	9.52
Lire turcești	—	—	—	—
Imperial (15 R' aur)	—	19.00	—	19.10
Ruble rusești 100 à	—	128.75	—	127.50
Galbeni	—	5.62	—	5.61
Napoleon-d'ori	—	9.50	—	9.54
100 Marco germane	—	58.52	—	58.80
Livre sterling	—	11.90	—	12.00

Bursa de Budapesta.

Din 1 Octombrie n. 1898.

Renta de aur ung. 6%	—
» » » 4%	—
» » val. cor. 4%	100.25
Imprumutul câșilor ferate ung.	121.50
Amortizarea datoriei câșilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	122.50
Amortizarea datoriei câșilor ferate de Ost ung. (II-a emisiune)	102.00
Bonuri rurale ung.	98.00
» » croate-slavone	99.00
Obligațiunile desp. regalilor	101.50
Imprumut cu premiu ung.	166.00
Louiri pentru regularea Tisei și Seghedin	140.00
Renta de hârtie austriacă	102.45
» » argint austriacă	103.25
» » aur austriacă	123.50
Louiri austriace din 1860	160.25
Acțiunile băncii austro-ungare	955.00
» » de credit ung.	—
» » de credit aust.	—
Scrieri fonciare ale institutului de credit și economii »Albina«	102.00
Argintul	5.69
Galbeni împărătești	5.63
Napoleon-d'ori	9.53
Mărci 100 imp. germane	58.55
London 10 Livros sterlingi	120.15

Bursa de Viena.

Din 1 Octombrie n. 1898.

Renta de aur 6%	—
» » » 4%	122.20
Renta ung. 7. c. 4%	100.00
Imprumutul câșilor ferate ung.	122.00
Amortizarea datoriei câșilor ferate de Ost ung. (I-a emisiune)	101.75
Amortizarea datoriei câșilor ferate de Ost ung. (II-a emisiune)	121.60
Bonuri rurale ung.	98.00
» » croate-slavone	100.00
Imprumut cu premiu ung.	165.00
Louiri pentru regularea Tisei și Seghedin	150.00
Renta de hârtie austriacă	102.45
» » argint austriacă	101.80
» » aur austriacă	123.50
Louiri austriace din 1860	160.25
Acțiunile băncii austro-ungare	955.00
» » de credit ung.	—
» » de credit aust.	—
Argintul	5.69
Galbeni împărătești	5.63
Napoleon-d'ori	9.53
Mărci 100 imp. germane	58.55
London 10 Livros sterlingi	120.15

Bursa de București.

S. J. ARNHEIM. Prima și cea mai veche fabrică a
continentului, pentru**Casse (de siguranță)**

și

Tresort-uri,**Budapesta**și **Berlin.**

Întemeiată la 1833.

Cameră de oțel.**Deposit Safe.**

Fabrica:

Budapesta, IX., Kulső-Soroksári-út 92.

Deposit de vânzătorie: Dorotya-utca 7.

[1251] 5-10

Arândă de pășune.

Pășunea aflătoare pe Coasta dealului și aparținătoare comunei bisericesti A. B. din Vurpăr, în extindere de 750 jugere catastrale se dă în arândă de cu toamnă pe o serie mai lungă de ani — până la 10 ani — sau în întreg, sau în 2—4 părți, fiecare parte e provăzută cu apă.

Condițiile mai apriate de arândare se pot vedea dela 10 Octombrie, la oficiul parochial A. B. din Vurpăr.

[1820] 1-3 Presbiteriul evanghelic.

A apărut și se află de vânzare la Librăria „Tipografiel”, societate pe acțiuni în Sibiu.

Un capitol din excelentul volum

„Paradoxe sociologice”

de

Max Nordau

REPRIVIRE

Traducere

de

Rosmarin.

În acest capitol autorul descrie și combate frivolitatea lumii așa numite „mondaine” și și alimentează optimismul cu o reprivire asupra progresului, ce omenimea a făcut pe toate terenele științei.

Acest capitol stă cu vrednicie alături de cel despre „Naționalitate”, și e tot așa de frumos tradus, într-un limbaj dulce, ce reține toate finețele originalului.

Prețul broșurei este 20 cr.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Studii Literare

de

Teodor Raica,

profesor de liceu.

Cuprinzând:

O gramatică-parodie.

Veacul al XVI-lea.

Codrul frate cu Românul.

Monografia prepoziției „de”

O carte de mare preț pentru toți profesorii, dascălii și cărturarii români.

Prețul numai 75 cr.

Se poate procura dela

Librăria „Tipografiel”,
societate pe acțiuni în Sibiu.

„Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu.

A eșit de sub tipar și se află de vânzare la „Tipografia”,
societate pe acțiuni în Sibiu**MEMORIALUL**

arhiepiscopului și metropolitului

Andrieu baron de Șaguna

sau

luptele naționale-politice ale Românilor

1846—1873

de

NICOLAE POPEA,

arhimandrit-vicar arhiepiscopesc.

Tomul I.

Prețul 1 fl. 30 cr.

Legea veterinară.

Atât primăriile comunale, cât și fiecare econom au trebuință să cunoască **legea** numită **veterinară**. Di Tormay Béla, secretar de stat în ministerul de agricultură, a scos la lumină o explicare populară a legii amintite. În această explicare se vorbește pe larg despre pasapoarte, de tirgurile de vite, de boalele lipicioase și multe alte lucruri folositoare. Reuniunea agricolă română din Sibiu a tradus această carte în limba română populară. Cartea se numește:

Învățătorul Munteanu

împărtășesc economilor cele mai de lipsă cunoștințe

despre

LEGEA VETERINARĂ

și

BOALELE CONTAGIOASE

stând cu dinșii la sfat în lungile seri ale iernii.

De

Tormay Béla.

(184 pag. mari.)

Cartea costă 30 cr. (cu porto postal 35 cr.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia”, societate pe acțiuni, Sibiu.

Diplomă de onoare.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Diplomă de onoare.

Se recomandă a executa următoarele:

OPURI și BROȘURI

Placate

BILETE DE LOGODNĂ și DE CUNUNIE

Carte și epistole

Circulare și preț-curenturi

Note

Mare deposit
de cuverte, cerneală, recușite de scris,
ceară de pecetluit etc.Comande din afară
se efectuează repede.Bilete de vizită
după plac și cerereMare deposit
de hârtie de scris și concept, precum și hârtie fină
de epistole
cu plicuri în caseta.**Biblioteca populară a „Tribunei”**Diferite cărți științifice și literare
Elegant legate sau broșurate.**Dicționar**

român-german și german-român.

Prețuri foarte moderate.

EDITURA „TRIBUNEI” și A „FOII POPORULUI”.

Strada Poplăcii Nr. 15.

Librărie românească în Sibiu.

Strada Poplăcii Nr. 15.